

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องภาพสะท้อนโลกทัศน์ชาวล้านนา ที่ปรากฏในนวนิยายของ มาลา คำจันทร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์โลกทัศน์ของชาวล้านนาที่ปรากฏในนวนิยายของ มาลา คำจันทร์ ได้แก่ เรื่อง ไอ้ค่อม เจ้าจันทร์หม่อม ดงคนดิบ เมืองลับแล ได้หล้าฟ้าหลัง ดาบอุปราช และสร้อยสุคันธา โดยวิเคราะห์ภายใต้กรอบแนวคิดโลกทัศน์ 4 ด้าน คือ โลกทัศน์เกี่ยวกับความเชื่อทางศาสนา การปกครอง วัฒนธรรมประเพณี และการอบรมสั่งสอน พิจารณาจาก ฉาก ตัวละคร บทสนทนา และทัศนะของผู้เขียน หลังจากที่ได้วิจัยดำเนินตามขั้นตอนต่างๆแล้วได้นำมาสรุปและอภิปรายผล การวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ภาพสะท้อนโลกทัศน์ชาวล้านนาที่ปรากฏในนวนิยายของ มาลา คำจันทร์ สรุปได้ดังนี้

1. โลกทัศน์เกี่ยวกับความเชื่อทางศาสนา

นวนิยายทั้ง 7 เรื่อง ของมาลา คำจันทร์ สะท้อนโลกทัศน์ชาวล้านนาเกี่ยวกับ ความเชื่อเรื่อง บาปบุญคุณโทษ ภูตผีปีศาจ คาลาอาคม โชคลาง นรกสวรรค์ และ เชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติชาวล้านนาชอบเข้าวัดทำบุญ

2. โลกทัศน์เกี่ยวกับการปกครอง

นวนิยายทั้ง 7 เรื่อง ของมาลา คำจันทร์ สะท้อนโลกทัศน์ชาวล้านนาด้านการเคารพ ยำเกรงและยอมรับผู้ที่ชุมชนเลือกมาเป็นผู้ปกครองยึดถือเป็นเจ้าชีวิตที่ให้ทั้งสิ่งที่ดีและร้าย ในเรื่อง กฎหมายหรือข้อบังคับที่สร้างเพื่อควบคุมความประพฤติและเป็นบทลงโทษสำหรับผู้กระทำผิดเป็น สิ่งที่ชาวล้านนาให้ความสำคัญปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด กล่าวได้ว่า ผู้นำเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดที่จะต้อง ให้ความเคารพยำเกรง เชื่อฟังกฎที่ตั้งหรือกำหนดขึ้นเพื่อความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

3. โลกทัศน์เกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณี

นวนิยายทั้ง 7 เรื่อง ของมาลา คำจันทร์ สะท้อนโลกทัศน์ชาวล้านนาในด้านวิถีชีวิตที่เรียบง่าย เช่น คือ การประกอบอาชีพ การสร้างบ้านเรือน วิถีชีวิตแบบล้านนา การครองเรือน การสัก การคบหาคนรัก การแ้วสาว การเรียกค่าน้ำเชื้อ ประเพณีต่างๆรวมทั้งการเคารพยกย่องผู้อาวุโส การบวชก่อนแต่งงาน

4. โลกทัศน์เกี่ยวกับด้านการอบรมสั่งสอน

นวนิยายทั้ง 7 เรื่อง สะท้อนโลกทัศน์ชาวล้านนาด้านการอบรมสั่งสอนใน 2 ลักษณะ คือ คำสั่งสอนทางศาสนาที่มาจากพระภิกษุสงฆ์รวมทั้งคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าและคำสั่งสอนของบรรพบุรุษรวมถึงบุพการี ในส่วนของคำสั่งสอนด้านแรก สะท้อนการสั่งสอนในเรื่องการคบคน การให้ข้อคิดแก่ผู้กระทำผิด สังขารอายุ การทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว คำสอนของพระภิกษุ สังฆธรรม แห่งชีวิต ส่วนด้านที่สอง สะท้อนคำสั่งสอนที่บิดามารดามีต่อบุตร การเลี้ยงดู การสั่งสอนไม่ให้ ลูกล้มตน และคำสั่งสอนจากบรรพบุรุษที่ยึดปฏิบัติสืบต่อมา

การอภิปรายผล

โลกทัศน์ชาวล้านนาในนวนิยายของมาลา คำจันทร์ ในด้านความเชื่อทางศาสนา ด้านการปกครอง ด้านวัฒนธรรมประเพณี และด้านการอบรมสั่งสอน สรุปผลตามที่กล่าวมานี้ อภิปรายได้ว่า ชาวล้านนาเชื่อเรื่องบาปบุญคุณโทษ ภูตผีปีศาจ สิ่งเหนือธรรมชาติต่างๆ ตลอดจนโชคลาง คาถาอาคม อาจเป็นเพราะแต่เดิมชาวล้านนาเป็นกลุ่มชาวพื้นเมือง เผ่าละว้า หรือ ละว้า ซึ่งมีลักษณะสังคมแบบชนเผ่า มีความเชื่อเรื่องการนับถือผี ไสยศาสตร์ โชคลาง เวทมนต์ คาถาต่างๆ แม้ว่าพระพุทธศาสนาจะได้มีบทบาทในสังคมชาวล้านนาในเวลาต่อมา แต่ชาวล้านนาก็ยังคงมีพฤติกรรมในด้านความเชื่อสิ่งเหนือธรรมชาติ และเชื่อในศาสนาควบคู่กันไป โดยไม่ขัดแย้งกัน จนมีผู้กล่าวว่าพุทธศาสนาของชาวล้านนา มีลักษณะเป็นพุทธศาสนาแบบชาวบ้าน (สุรพล คำรหัสกุล, หน้า 110)

ในด้านการปกครอง ชาวล้านนาเชื่อกฎหมาย ขอบังคับที่ผู้ปกครองบ้านเมืองกำหนดขึ้น โดยให้ความเคารพยำเกรงผู้ปกครอง ซึ่งถือว่าเป็นเจ้าชีวิตที่สามารถบันดาลทั้งสิ่งดีและสิ่งร้าย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชาวล้านนาซึ่งสืบเชื้อสาย ถูกปกครองโดยหัวหน้ากลุ่มผู้นำหมู่บ้านมาตลอด ต่อมา เมื่อพญามังราย ได้มาสร้างเมืองเชียงใหม่ ได้รวบรวมผู้คนชาวเผ่าพื้นเมืองเหล่านี้เข้าด้วยกัน (ทรงศักดิ์ ปรางค์วัฒนากุล, 2144) เมื่อสิ้นราชวงศ์มังราย ล้านนาถูกปกครองโดยพม่าตลอดระยะเวลา ที่ตกเป็นเมืองขึ้นของพม่านั้น คนล้านนาได้ขอร้องผู้คนเพื่อขับไล่พม่าหลายครั้งก็ไม่สำเร็จ จนถึงสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรีได้ขับไล่พม่า รวบรวมบ้านเมืองเป็นปึกแผ่น พระยาจำบ้านและพระยาภาวิลละ

หัวหน้าหมู่บ้านได้ร่วมมือกับพระเจ้ากรุงธนบุรี ขับไล่พม่าออกจากเชียงใหม่จนสำเร็จ แต่หลังจากนั้น ล้านนาก็มีฐานะเป็นประเทศราชของไทยอีก กล่าวได้ว่า ชาวล้านนามีผู้ปกครองหรือผู้นำหมู่บ้าน ตลอดมา บางยุคบางสมัยผู้ปกครองอาจเป็นผู้ปกครองที่ดี แต่บางยุคก็อาจไม่ดี แต่ชาวล้านนาก็ยอมรับนับถือ เคารพยำเกรง ทั้งนี้ด้วยอิทธิพลความเชื่อทางศาสนา และสิ่งเหนือธรรมชาติ อาจหล่อหลอมให้ชาวล้านนามีแบบแผนมีวิถีชีวิตเช่นนี้ ดังเช่น สมพร เทพสิทธิ (2541) กล่าวว่า บุคคลที่ทำการอะไรลงไป ย่อมได้รับผลเช่นนั้น เมื่อทำกรรมดีก็จะทำให้จิตใจมีความสุข การเคารพเชื่อฟังผู้ปกครองก็เป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

ในด้านวัฒนธรรมประเพณี จะเห็นว่า ชาวล้านนามีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายและประหยัด ไม่ว่าจะเป็นเรื่องอาหารการกิน การประกอบอาชีพ การครองเรือน การปลูกสร้างบ้านเรือน การจัดงานบุญ นอกจากนี้ชาวล้านนายังชอบการทำบุญ ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในงานพิธีต่างๆ การเคารพผู้อาวุโส ซึ่งอาจเป็นเพราะล้านนามีศิลปวัฒนธรรมประเพณีมาตั้งแต่โบราณกาล ประเพณีวัฒนธรรมบางอย่าง ยังปฏิบัติสืบทอดมาจนทุกวันนี้ ล้านนามีประเพณีด้านจารีตประเพณี ขนบประเพณีและธรรมเนียม ประเพณี (มณี พยอมยงค์, 2147) ในแต่ละเดือนก็มีประเพณีประจำเดือน ซึ่งเป็นประเพณีตาม เทศกาล เช่น สงกรานต์ ลอยกระทง หรือประเพณีในศาสนา เช่น งานบอย งานทอดกฐิน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้หล่อหลอมให้ชาวล้านนาชอบทำบุญสุนทาน ยึดมั่นในขนบประเพณีที่ดีงามตลอดมา

ในการอบรมสั่งสอน ชาวล้านนาเชื่อในคำสอนทางศาสนาของพระพุทธองค์และที่ มาจากพระภิกษุสงฆ์ อีกทั้งคำสอนของบรรพบุรุษ แสดงให้เห็นว่าชาวล้านนาให้ความสำคัญต่อการ อบรมสั่งสอนตลอดจนพระสงฆ์องค์เจ้า ที่จะต้องอบรมสั่งสอนคนในสังคมให้ประพฤติปฏิบัติใน สิ่งที่เหมาะสมสอดคล้องกับคำกล่าวของเรณู อรรถาเมศร์ (2528, หน้า 231-23) กล่าวว่า การ อบรมสั่งสอนยังหมายถึงการสั่งสอนให้สมาชิกในสังคมได้เรียนรู้ระเบียบของสังคมล้านนาเพื่อให้ เป็นไปตามการพัฒนาพฤติกรรมอันเป็นที่ยอมรับในสังคมล้านนา โดยต้องปฏิบัติตามโลกทัศน์ของ ครอบครัวและสังคม ซึ่งโลกทัศน์ที่มีความสำคัญต่อความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว ได้แก่ การเชื่อฟังผู้อาวุโส ความกตัญญูต่อบุพการี การอบรมสั่งสอนเน้นในด้านการเห็นคุณค่าของสนา ธรรมชาติ คติทางศาสนา ข้อห้ามทางสังคมอันมีส่วนสั่งสอนอบรมให้สมาชิกยึดถือและควบคุม วินัยทางสังคมด้วย

ภาพสะท้อนโลกทัศน์ชาวล้านนา 4 ด้าน สอดคล้องกับงานวิจัย สอดคล้องกับงานวิจัย ของวราภา เลาหะพิชญ์แสง (2545) ที่กล่าวว่า โลกทัศน์ที่ปรากฏในตำนานสะท้อนให้เห็นถึงการ ผสมผสานแนวความเชื่อแบบเดิมและแนวคิดทางพระพุทธศาสนาเข้ากับการมองปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เป็นความเป็นไปของบ้านเมือง ซึ่งเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ มนุษย์กับ ธรรมชาติ และสัมพันธ์กับสิ่งเหนือธรรมชาติ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิทธิ บุตรอินทร์

(2534) ที่ศึกษาโลกทัศน์ของชาวล้านนาไทยและพบว่าชาวล้านนาเห็นคุณค่าของความกตัญญูทวนเวียนที่ การเคารพผู้อาวุโส การอ่อนน้อมเชื่อฟังอีกทั้งชาวล้านนามีความคิดผสมผสานระหว่างพราหมณ์กับ พุทธและความเชื่อพื้นบ้านดั้งเดิม เช่นเดียวกับงานวิจัยของ สีดา สอนศรี (2526) ที่ศึกษาโลกทัศน์ ชาวใต้จากประเพณีพบว่าค่านิยมชาวใต้ที่เด่น ๆ คือ ชาวใต้รักความสามัคคีกลมเกลียวกัน มีความศรัทธา ต่อพระพุทธศาสนา เชื่อในไสยศาสตร์ กตัญญูต่อบรรพบุรุษ เคารพยกย่องต่อผู้อาวุโส

อาจกล่าวได้ว่า โลกทัศน์ด้านการอบรมสั่งเป็นเสมือนสิ่งจรรโลงสังคมล้านนาให้คนล้านนา ประพฤติแต่สิ่งดีงามและถูกต้องเป็นข้อกำหนดจากผู้รู้ที่แสดงออกถึงความรักความห่วงใยที่ปรารถนา ให้สังคมมีสมาชิกที่ดีดี ทำดี เพื่อความสุขของสังคม

สรุปได้ว่า มาลา คำจันทร์ สะท้อนโลกทัศน์ทั้ง 4 ด้าน ผ่านนวนิยายทั้ง 7 เรื่อง เป็นเสมือน สื่อกลางในการสะท้อนสังคม วัฒนธรรม ความเชื่อ การปกครอง ประเพณี และเน้นการอบรม สั่งสอนอันเป็นรากฐานของสังคมล้านนาที่เน้นการอบรมสั่งสอนในเรื่องที่ดีงาม นอกจากนี้มาลา คำจันทร์ ยังมุ่งนำเสนอภาพลักษณ์ของสังคมล้านนาจากมุมมองการมองผ่านวรรณกรรมให้เข้าถึง กลุ่มผู้อ่านที่เป็นชาวล้านนาและคนไทยภาคอื่นๆ มาลา คำจันทร์ จึงเป็นทั้งผู้รู้ผู้แนะและเป็น ผู้ให้ภาพสังคมล้านนาได้อย่างชัดเจน เนื่องจากเป็นคนล้านนาแต่กำเนิดการมองโลกทัศน์ชาวล้านนา จึงเป็นการมองแบบคนล้านนาที่มีต่อคนดินแดนล้านนาและองค์รวมทุกอย่างที่ปรากฏจริงในสังคม รับรู้และถ่ายทอดส่งตรงเพื่อผู้อ่านให้ได้รับรู้และเข้าใจร่วมด้วย

มาลา คำจันทร์ จึงเป็นนักเขียนที่สะท้อนโลกทัศน์ชาวล้านนาได้อย่างชัดเจนเด่นชัด มีสำนึกร่วมทางสังคม และให้การมองย้อนแก่ผู้อ่านในฐานะคนล้านนาให้ภาพสังคมล้านนาแก่ผู้อ่าน อันเป็นการสะท้อนที่ทรงคุณค่าแก่การนำไปปฏิบัติและดำรงให้คงอยู่ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและ การศึกษาวิจัยต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับครู

1. ควรมีการนำแนวคิดเรื่องโลกทัศน์ไปใช้ในการสอนการวิเคราะห์วรรณกรรม ร่วมสมัยและวรรณกรรมท้องถิ่นประเภทเรื่องสั้น
2. ควรมีการนำแนวคิดโลกทัศน์ไปใช้ในการเรื่องการวิเคราะห์วรรณกรรมปัจจุบันในระดับ อุดมศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย

1. ควรนำแนวคิดเรื่องการวิเคราะห์โลกทัศน์ไปใช้วิเคราะห์วรรณกรรมประเภทอื่น ได้แก่ เพลงเพื่อชีวิต วรรณกรรมท้องถิ่นในภาคต่างๆ
2. ควรนำการวิเคราะห์ด้านโลกทัศน์ไปวิเคราะห์โลกทัศน์ในนวนิยายของนักเขียนคนอื่น ๆ
3. ควรมีการศึกษาภาพสะท้อนโลกทัศน์ที่เกี่ยวข้องระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติในนวนิยายของมาลา คำจันทร์ เพื่อให้รู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติที่ มาลา คำจันทร์ สะท้อนในนวนิยาย
4. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบตัวละครที่เป็นคนพื้นบ้านล้านนาในงานเขียนของ มาลา คำจันทร์ รวมถึงนักเขียนวรรณกรรมยุคปัจจุบัน เช่น อาจารย์ไชยวรศิลป์ และ พิบูลศักดิ์ ละครพล